

-רוקדים על כל החתונות-

מאת איריס האן, מרכזת תחום תכנון ומחקר במכון דש"א לשמירת השטחים הפתוחים של החברה להגנת הטבע

מי מאיתנו לא הוזמן, אחת לפחות, לחגוג אירוע באחד מגני האירועים הפזורים בשטחים הפתוחים, בדרך כלל גן הנושא שם בעל הקשר לנוף החקלאי או הטבעי המאפיין את האזור. תוכם של גני האירועים הללו אינו מסגיר דבר על דרך הולדתם, שכן ברוב המקרים מדובר באתרים עתירי דשא, מרובי צמחיה ומטופחים. מי מעלה על דעתו שהוא לוקח חלק לא רק בשמחת הזוג הצעיר אלא באחת התופעות הנרחבות והחמורות ביותר של עבריינות והתעלמות משלטון החוק ופגיעה בשטחים הפתוחים באמצעות עבירה בוטה על חוקי התכנון והבנייה.

גני האירועים הבלתי חוקיים באזור השרון, אך לא רק בו, ממוקמים על קרקע חקלאית שהמחזיקים בה קיבלו זכויות, במקרה הטוב, לבניית מבנה חקלאי. חממות מדומות אלו הלכו ו"הבשילו" עם רבות הימים לגני אירועים, שכמו אחיהם המפוקפקים לא פחות, מרכזי הקניות, כבשו שטחים פתוחים שאינם מיועדים כלל לפיתוח.

הנוסעים לאורך כביש 4 מפאתי רעננה ועד למבואות חדרה יכולים להתרשם מממדי התופעה. כך גם באזור גבעת האירוסים בסמוך לראשון לציון. גני אירועים ומרכזי קניות לרוב פזורים בשטח, ובדומה לאותו ילד הולנדי המחזיק את אצבעו בסכר, ללא מאבק בלתי פוסק של רשויות האכיפה, הייתה כל חלקה טובה הופכת כבר מזמן למוקד מסחרי כלשהו. על פי הקבוע בתכניות, שטחים אלו אמורים להישמר כנוף פתוח. חלק מהם מיועד לשמש למטרות פנאי ונופש כפארקים רחבי ידיים או כמרחבי נחל, שטחים שכבר כיום מושכים אליהם בסופי שבוע מטיילים רבים הבאים ליהנות מבילוי בטבע ובשטח פתוח קרוב לבית. ועכשיו- יש עליהם חניונים, מחסני ענק וכן, גם גני אירועים.

מלבד הפגיעה בשטחים הפתוחים מתאפיינים מתחמים כאלו בבעיות סביבתיות נוספות. בהעדר הליך תכנון מסודר, באתרים רבים אין פתרונות נאותים לביוב ולסילוק פסולת. גם הסדרי התנועה אל אתרים אלו אינו מותאמים להיקף הפעילות בפועל ויוצרים סיכונים בטיחותיים.

כנגד רוב רובם של גני האירועים, כמו נגד שאר השימושים הבלתי חוקיים האחרים שכבשו את השטח הפתוח, מתנהלים מזה שנים הליכים משפטיים ארוכים. היקף התופעה וחומרתה כיכבו רק בשנה שעברה בדו"ח מבקר המדינה. עבירות על החוק מתרחשות ביודעין ובראש חוצות, בעוד רשויות המדינה אינן מצליחות להתמודד עם היקף התופעה. דור שלם גדל למציאות בה עבירה על החוק היא נורמה. המסר ברור וחמור: העבריינות משתלמת. דווקא בעת האחרונה חל שינוי וכתוצאה מהידוק האכיפה נהרסו כמה גני אירועים. והנה, לעזרתם

של בעלי גני האירועים נחלצו נבחרו ציבור, אלה האמורים ללחום למען שלטון החוק ולמען הציבור הישראלי כולו, אשר השטחים הפתוחים המיועדים לשימוש והנאתו נלקחים בכוח הזרוע למען עשיית רווחים לאנשים ולעסקים פרטיים.

הגיעה העת להתעורר. מדינת ישראל, לקראת סיום העשור החמישי בחייה, צועדת להיות המדינה המערבית הצפופה בעולם. הגיעה העת להכיר ביעדים של שמירה על דמות הארץ, שמירה על מרחבים של שטח פתוחים בהם גלומים ערכי הטבע והנוף, המשמשים את תושביה המצטופפים של המדינה למטרות פנאי ונופש, והפוגה מהמולת העיר. עבריינות הבניה מאיימת על כל אלה.

צר לנו להיות משביתת שמחות, אולם בפעם הבאה שאתם מפזזים על רחבת הריקודים של גן אירועים בלתי חוקי, תחשבו על כך שאת הצ'ק משלם הציבור הישראלי כולו, על חשבון השטחים הפתוחים של כולנו.

** הכתבה פורסה באתר ynet בתאריך ה-31-10-2006.